

7. Лісові ресурси – [Електронний курс]. – Режим доступу: - http://ternopillis.gov.ua/struktura_upravlinnia/DP_Berezhanske_lisomylyvske_hospodarstvo
8. Поверхневі води – [Електронний курс]. – Режим доступу: - <http://www.oda.te.gov.ua/berezhanska/ua/1041.htm>
9. Природні умови та ресурси Тернопільщини. – Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2011. – 512с.; іл.
10. Рослинний і тваринний світ Бережанського району – [Електронний курс]. – Режим доступу: - <http://www.oda.te.gov.ua/berezhanska/ua/1041.htm>
11. Ференц Р. В. Особливості природно-ресурсного потенціалу Бережанського району Тернопільської області: дипломна робота / Р. В. Ференц ; ТНПУ ім. В.Гнатюка, географ. фак. ; наук. кер. М. О. Алексієвець. – Тернопіль, 2011.

Базан М. магістр групи мГ-1
наук. керівник – Питуляк М.Р. к.г.н., доц.

СУЧАСНИЙ СТАН ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ КРЕМЕНЕЦЬКОГО РАЙОНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ

Метою статті є вивчення та аналіз земельних ресурсів Кременецького району Тернопільської області.

Виклад основного матеріалу. Земельні ресурси являють собою основу розвитку економіки країни, забезпечення стійкого розвитку держави, реалізація економічних можливостей населення. У сфері охорони земельних ресурсів повинен бути налагоджений державний контроль за раціональним використанням земель тому, що Україна є однією з найбагатших власників якісних земельних ресурсів.

Земельні ресурси забезпечують функціонування економіки та суспільства, є надійною основою соціально-економічного розвитку країни, є просторовою базою для розміщення та функціонування усіх з видів людської господарської діяльності, головним засобом виробництва в сільському і лісовому господарстві, в їхніх надрах сконцентровані усі поклади корисних копалин.

У сучасному розумінні земельні ресурси – це складне поняття, до якого умовно належить визначення «природно-соціальне утворення», що характеризується ознаками просторового та інтегрального ресурсів – протяжністю, рельєфом, надрами, водами, ґрунтовим покривом, рослинністю, іншою біотою, а також є об'єктом господарської діяльності й розселення, визначає екологічні умови життя людей. Земельні ресурси – сукупні ресурси земної території як просторового базису господарської діяльності і розселення людей, засобу виробництва, її біологічної продуктивності та екологічної стійкості середовища життя [4].

Кременецький район розташований у північній частині Тернопільської області у зоні західного лісостепу Волино-Подільського плато. Межує на півдні, південному сході зі Збаразьким та Лановецьким, сході – Шумським районами Тернопільської області, заході – Бродівським районом Львівської області, півночі – Дубенським та Радивилівським районами Рівненської області [3].

Найбільша частка в структурі земельного фонду припадає на землі сільськогосподарського призначення (73,13%). У структурі сільськогосподарських земель району найбільшу площу займають сільськогосподарські угіддя. Їх площа в межах району становить 65563,97 га, і це дорівнює 97,71% від площі земель сільськогосподарського призначення та 71,46% від загальної площі земель району. Найбільші площі сільськогосподарських угідь в межах району зосереджені в Білокриницькій – 3123,34 га (61% від загальної площі земель сільської ради), Ридомильській – 3170,81 га (86%), Будківській – 3422,43 га (85%) сільських радах. Територія району характеризується високим показником сільськогосподарської освоєності (71,46%).

У структурі сільськогосподарських угідь Кременецького району найбільшу частку займають орні землі – 77,11%. У районі велика частка сіножатей і пасовищ (1,29% і 13,3% від сільськогосподарських угідь відповідно), які слугують природною кормовою базою для тваринництва.

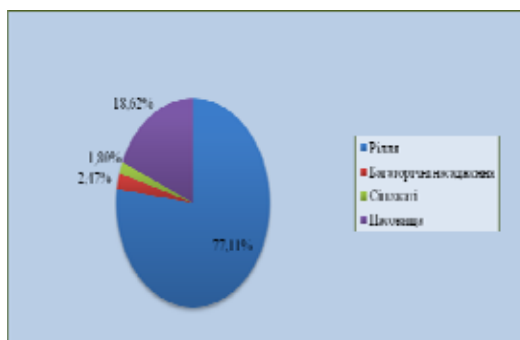

Рис.2. Структура сільськогосподарських угідь Кременецького району

За даними управління земельних ресурсів (б-зем форма) [1] ми обчислили показник розораності досліджуваної території в розрізі адміністративних утворень. Найбільша розораність (більше 90%) характерна для Гаївської, Чугалівської, Крижівської, Великобережецької сільських рад; найменша (менше 70%) – для Старотаразької, Сапанівської, Млиновецької, Устечківської, Попівцівські сільських рад та міста Кременець.

Рис.3. Картосхема розораності земель Кременецького району

Розораність району не є дуже високою. Якщо порівняти її з іншими районами, то Кременецький район за площею ріллі займає одне з останніх місць в області. В останні роки спостерігається тенденція зменшення кількості ріллі, що пов'язано з розпаюванням земельних ділянок і збільшенням кількості необроблюваних земель, які перетворюються у пасовища. Наприклад, частка ріллі в 2012 році в межах району становила 90,7%, а на даний час – 77,11%; частка пасовищ в 2012 році складала 5,5%, а на даний час – 18,62%. Тобто можна сказати, що становище із розораністю району покращується, адже зменшується кількість ріллі, а збільшується кількість пасовищ і лісів.

Важливим показником при визначенні інтенсивності використання сільськогосподарських угідь, як зазначає П. Сухий [5], є рівень їх залучення до активного сільськогосподарського обігу (АСГО), який визначається співвідношенням площ ріллі, сіножатей та земель під багаторічними насадженнями до загальної площі сільськогосподарських угідь.

Пересічне значення показника АСГО для території Кременецького району становить 0,81. У межах адміністративних утворень спостерігаються варіаційні відхилення відносно пересічного значення.

Низький рівень залучення земель до АСГО притаманний для Попівцівської (0,63), Устечківської (0,64), Млиновецької (0,65), Сапанівської (0,68), Розтоцької (0,75) сільських рад. Середнє значення показника (0,81-0,87) у Жолобівській, Лопушненській, Дунаївській, Шпиколосівській, Великоминівецькій, сільських радах. Високим рівнем залученням земель до АСГО характеризуються території Великогорянської (0,90), Великобережецької (0,91) та Крижівської (0,91) сільських рад, а надмірним сільськогосподарським угіддям Чугалівської (0,93), Гаївської (0,95), Старопочаївської (0,95) сільських рад, а також міста Кременець (0,90) та міста Почаїв (0,95).

На сьогодні у районі виникає необхідність запровадження заходів щодо використання й охорони земель, які включають у себе забезпечення оптимального розподілу земель різного цільового використання між галузями виробництва, а також максимальне збереження земель сільськогосподарського призначення як засобу виробництва та інших земель, використання яких є життєвою необхідністю.

Перш за все, потрібно зменшити сільськогосподарську освоєність території, яка становить 71,46%. Серед заходів, що передбачають виведення невлаштованих земель із сільськогосподарського використання і направлені на збереження і відтворення ґрунтів, підвищення родючості земель, охорону навколишнього середовища від забруднення, збереження природних комплексів, можна виділити такі: залуження сильно еродованих земель; створення необхідної кількості водорегулювальних і полезахисних лісосмуг, насаджень уздовж річок та навколо водойм, суцільних насаджень на деградованих ґрунтах; створення санітарно-захисних зон навколо господарських та інших об'єктів; створення системи гідротехнічних протиерозійних споруд (стави, вали, канали, тераси тощо); створення та розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду [2].

Джерела інформації:

1. Головне управління Держгеокадастру у Тернопільській області. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://ternopilka.land.gov.ua>
2. Кіпчач Ф. Землі України: категорії, право власності, стан використання, охорона: навч. посібник / Федір Кіпчач. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. – 240 с.
3. Кременецький район – Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кременецький_район
4. Паньків З. П. Земельні ресурси. навч. посібник / З.П. Паньків. - Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – 272 с.
5. Сухий П. Територіальна диференціація сільськогосподарського землекористування природних районів Передкарпаття / П. Сухий Т-М. Атаманюк// Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. – Тернопіль: СМП «Тайп». – №1 (випуск 36). – 2014. – 261 с.

*Бартко С. студентка 2 курсу Г-21 групи
наук. керівник - Н. Б. Таранова, к. г. н., доц.*

ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Мета статті: полягає у розкритті значення Гідрометслужби для населення; дослідження основних історичних етапів, які переживала вона на своєму шляху; дослідження сучасного стану національної гідрометеорологічної служби України.

Виклад основного матеріалу: Інформування населення про стан погодних умов на найближчі дні та попередження про несприятливі явища є об'єктивною потребою кожної людини. Своєчасні попередження про стихійні лиха зберігають найдорожче – людське життя.

Кількість стихійних лих, пов'язаних з гідрометеорологічними природними явищами, значно зросла протягом останніх десятиліть. Так, за даними Бюро зі зниження ризику стихійних лих ООН з 1995 по 2017 рік від стихійних лих, зумовлених погодними факторами, загинуло близько 606 тис. людей, близько 4,1 млрд. людей втратили своє майно та отримали каліцтва. Наукові дослідження